

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 4704
Fax. 3392 9205
www.udsatte.dk
E-mail: post@udsatte.d
OKJ/ J.nr.

Folketingets Socialudvalg
Christiansborg

20. maj 2010

Til Folketingets Socialudvalg.

Vedlagt følger til orientering 2 forskningsrapporter:
”Levekår og coping – Ressourcer, tilpasning og strategi blandt modtagere af de laveste sociale ydelser”, maj 2010 og
”Livet på de laveste sociale ydelser – En kvalitativ undersøgelse om livsbe-
tingelser og copingstrategier”

Der vedlægges også pressemeddelelse og et resumé.

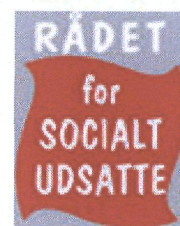
Rapporterne fremlægger data, der peger på en række kritiske forhold i relati-
on til de laveste kontanthjælpsydelse (starthjælp, kontanthjælpsloft og
300/450-timersreglen). Langt hovedparten af modtagerne af de laveste ydel-
ser har ikke muligheden for at reagere på incitamentet, da de er syge og/eller
mangler kvalifikationer i forhold til at blive selvforsørgende. Det lave leve-
niveau gør modtagerne mere modløse og bringer dem i en situation, som det
er vanskeligere at komme ud af (psykiske problemer, gæld, social isolation
mv.).

Rapporterne sendes også til Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg.

Med venlig hilsen

Ole Kjærgaard

Rådet for Socialt Udsatte
Sekretariatet

20. maj 2010

Kontanthjælpsloft og starthjælp virker ikke - Og ødelægger menneskers liv

"Starthjælp og kontanthjælpsloftet skulle få modtagerne i arbejde ved at give et større incitament til job. Men lave ydelser får ikke modtagerne i arbejde. De rammer tværtimod mennesker, der er syge og tager modet fra folk. Konsekvensen er fattigdom, som ødelægger menneskers liv. Rådet for Socialt Udsatte mener derfor, at starthjælpen og kontanthjælpsloftet skal afskaffes."

Det siger Jann Sjørnsen, formand for Rådet for Socialt Udsatte, på baggrund af to dugfriske rapporter, som Rådet offentliggør den 20. maj. Rapporterne om konsekvenser for modtagerne af de laveste sociale ydelser er udarbejdet af en gruppe forskere under ledelse af Professor Jørn Elm Larsen fra Københavns Universitet.

I rapporterne dokumenteres det, at halvdelen af modtagerne af de laveste kontanthjælpsydelse har dårligt helbred. De bliver ikke raske af, at kontanthjælpen bliver sat ned, og de kommer heller ikke i job. Halvdelen af modtagerne har ingen uddannelse og mangler kvalifikationer til at få et arbejde.

"Genopretningspakken, som regeringen fremlagde i går, hjælper ikke de dårligst stillede kontanthjælpsmodtager på fode igen, men virker kun som et spark ud i yderligere problemer og fattigdom. Der skal i stedet sættes intensivt ind med støtte og hjælp til mennesker med at få løst de grundlæggende problemer med mangel på kvalifikationer, så man kan blive selvforsørgende. Og syge mennesker skal have nødvendig hjælp og tid til at blive raske", fastslår Jann Sjørnsen.

Han hæfter sig ved, at regeringen har afsat kr. 3 milliarder kroner til "svage og udsatte grupper og andre nødvendige merudgifter" i sin krisepakke og opfordrer til, at disse midler målrettes de socialt udsatte og især kompenserer de, der modtager de laveste sociale ydelser.

For uddybning af ovenstående:

Kontakt Jann Sjørnsen, 38 18 00 24 eller 30 26 49 01

Fakta

Rapporten "Levekår og coping" (udgivet maj 2010) belyser uddannelse, helbred, økonomi, barrierer i forhold til job, overlevelsesstrategier mv. blandt modtagere af de laveste kontanthjælpsydelse sammenholdt med beskæftigede og modtagere af almindelig kontanthjælp. Et repræsentativt udsnit på 641 kontanthjælpsmodtagere, 140 modtagere af dagpenge og 454 beskæftigede er blevet interviewet.

Rapporten "Livet på de laveste sociale ydelser" (udgivet maj 2010) belyser ved grundige dybdegående interviews modtagernes egne overvejelser, tanker om deres situation og overlevelsesstrategier.

De to forskningsrapporter er delrapporter fra forskningsprojektet "Konsekvenser af at have de laveste sociale ydelser som forsørgelsesgrundlag". Forskningsprojektet er finansieret af Rådet for Socialt Udsatte og gennemføres af en forskergruppe under ledelse af

Holmens Kanal 22
1060 København K

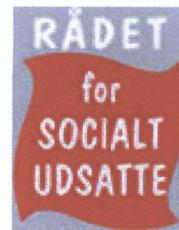
Tlf. 3392 4704
Fax. 3392 9205
www.udsatte.dk
E-mail: post@udsatte.dk

professor Jørgen Elm Larsen, Københavns Universitet med deltagelse af forskere fra Københavns Universitet, Roskilde Universitet, Aalborg Universitet og CASA.

Rapporterne kan hentes på www.udsatte.dk. For yderligere oplysninger kontakt:
Konsulent Henning Hansen, CASA, vedr. "Levekår og coping", 5042 5954/3389 0172,
forskningsmedarbejder Maja Müller, Københavns Universitet, vedr. "Livet på de laveste ydelser", 2870 0457/ 3532 4380,
specialkonsulent Ole Kjærgaard, Rådet for Socialt Udsatte, 3392 9265

20. maj 2010

Resume af delrapport 3 og 4 fra forskningsprojektet om konsekvenser af at have de laveste sociale ydelser som forsørgelsesgrundlag.

To nye forskningsrapporter sætter fokus på levekårene for modtagere af de laveste kontanthjælpsydelse (nedsat kontanthjælp, kontanthjælpsloft, starthjælp/ introduktionsydelse og 300/450-timers reglen).

Holmens Kanal 22
1060 København K

Rapporten "Levekår og coping – Ressourcer, tilpasning og strategi blandt modtagere af de laveste sociale ydelser", maj 2010 belyser uddannelse, helbred, økonomi, barrierer i forhold til job, overlevelsesstrategier mv. blandt modtagere af de laveste kontanthjælpsydelse sammenholdt med beskæftigede og modtagere af almindelig kontanthjælp.

Tlf. 3392 4704
Fax. 3392 9205
www.udsatte.dk
E-mail: post@udsatte.dk
OKJ/ J.nr.

Rapportens væsentligste konklusion er, at de laveste ydelser rammer personer, der har meget ringe chance for at komme i beskæftigelse, først og fremmest fordi de har helbredsproblemer. Derudover mangler mange kvalifikationer i forhold til arbejdsmarkedet især uddannelse og/eller sprogkunderskaber. De lave ydelser motiverer kun få til at søge arbejde, men gør til gengæld det store flertal mere modløse. Familierne forsøger at overleve bl.a. ved at stifte gæld, hvilket forværrer mulighederne for en bedre økonomi på længere sigt. Derudover har den meget ringe økonomi en række negative konsekvenser for familiernes sociale relationer, og mange trækker sig fra sociale sammenhænge og familien.

"Livet på de laveste sociale ydelser – en kvalitativ undersøgelse om livsbetingelser og copingstrategier", maj 2010, belyser ved grundige interviews modtagernes egne overvejelser, tanker om deres situation og overlevelsesstrategier.

Rapporten belyser med konkrete eksempler de belastninger, som modtagere af de laveste ydelser udsættes for, og de strategier, som bringes i anvendelse for at klare dagen og vejen.

Delrapport 3 "Levekår og coping"

Nogle karakteristika ved modtagere af de laveste sociale ydelser

Forskerne har spurgt til uddannelse, helbred, etnisk baggrund, sociale relationer og en række andre forhold, der har betydning for en persons muligheder på arbejdsmarkedet og dermed muligheder for at reagere som ønsket af regeringen på det forøgede incitamentet som følge af de lavere ydelser. Der er også spurgt til forhold, der ikke direkte har relation til arbejdsmarkedet, men som anses for vigtige for et menneskes levekår.

Undersøgelsens fokus er personer på de laveste ydelser, men der indgår en sammenligningsgruppe af personer på almindelig kontanthjælp, personer på arbejdsløshedsdagpenge og personer i beskæftigelse.

Modtagerne af de laveste ydelser er dårligere uddannet og har dårligere helbred end beskæftigede. Modtagere af starthjælp/introduktionsydelse er fortrinsvis af anden etnisk baggrund end dansk. Med hensyn til dårligt helbred og mangel på uddannelse er forskellene mellem modtagere af nedsatte ydelser og modtagere af almindelig kontanthjælp beskedne.

Tabel 1 Uddannelse, etnicitet og helbred

Pct.	Start/intro	Nedsat kontant-hjælp	Alm. kontant-hjælp	Dagpenge	Beskæftigede
Uddannelse					
Ingen	43	55	51	6	3
Etnicitet					
Dansk	27	50	70	79	88
Indvandrere	11	14	9	12	4
Flygtninge	58	32	15	-	-
Helbred - fysisk og psykisk					
Godt	31	23	29	66	83
Dårligt	49	54	42	9	2

Kilder: Levekår og coping tabellerne 2.6, 2.9 og 2.14

Ser man på mere bløde forhold som personligt socialt netværk, er billedet også, at modtagerne af kontanthjælp har svageste netværk. Modtagere af starthjælp har de svageste netværk. Netværk måles på spørgsmål om mulighederne for praktisk hjælp ved sygdom, råd ved problemer, hjælp til pasning af børn mv.

Tabel 2 Samlet mål for personligt socialt netværk

Pct.	Start/intro	Nedsat kontanthjælp	Alm. kontanthjælp	Dagpenge	Beskæftigede.
Godt	30	42	43	76	76
Dårligt	51	39	34	13	10

Anm. Middelkategori udeladt.

Kilde: Tabel 2.20

De svage netværk giver sig også udtryk ved, at mellem 20 pct. og 25 pct. af kontanthjælpsmodtagere ofte føler sig ensomme mod kun 2 pct. af de beskæftigede.

Respondenterne er blevet bedt om at karakterisere deres opvækst. Langt de fleste husker deres opvækst som god, men det er dog markant, at andelen med erindringen om en god opvækst er lavere blandt kontanthjælpsmodtagerne end blandt de beskæftigede, og at andelen med en dårlig opvækst er betydelig højere blandt modtagere af kontanthjælp end blandt beskæftigede.

Tabel 3 Hvordan vil du karakterisere din opvækst?

Pct.	Start/intro	Nedsat kontanthjælp	Alm. kontanthjælp	Dagpenge	Beskæftigede
God + meget god	63	54	64	83	87
Mindre god + dårlig	17	25	18	8	2

Anm. Middelkategori "nogenlunde" er udeladt.

Kilde: Tabel 2.41.

Personer med børn er blevet bedt om at vurdere børnenes trivsel (Tabel 2.18). Forskellene mellem forsørgelseskategoriene er beskedne. Der er dog lidt færre forældre på nedsatte ydelser, der vurderer børnenes trivsel som "virkelig god", men det er mere end 80 pct., der vurderer børnenes trivsel som "god" eller "virkelig god".

Der er også spurgt til misbrug af alkohol, medicin eller illegale stoffer. 10 pct. af modtagerne af nedsat kontanthjælp eller almindelig kontanthjælp svarer, at de har et mis-

brug. Det gælder kun 3 pct. af starthjælpsmodtagerne og 1 pct. af de beskæftigede. Der er i sagens natur knyttet stor usikkerhed til oplysninger om misbrug.

Samlet viser undersøgelsen, at modtagere af kontanthjælp og de laveste ydelser har en række komplekse problemer med fysisk og psykisk helbred, uddannelse, sprog, sociale netværk, problematisk opvækst mv., som bliver uoverstigelige barrierer i forhold til beskæftigelse, og som marginaliserer personerne i mere bred forstand i forhold til et socialt aktivt liv.

Husstandenes økonomi

Familieøkonomien er ikke overraskende meget dårlig blandt kontanthjælpsmodtagere. Det er meget få beskæftigede, 2 pct., der hele tiden har svært ved at få pengene til at slå til og ca. 2/3 af de beskæftigede har aldrig problemer med familieøkonomien. Tallene er stort set omvendt for kontanthjælpsmodtagere, hvor 58 til 73 pct. hele tiden har svært ved at få pengene til at slå til, men kun ca. 4 pct. aldrig har.

Tabel 4. Har du svært ved at få pengene til at slå til?

Pct.	Start/intro	Nedsat kontanthjælp	Alm. kontanthjælp	Dagpenge	Beskæftigede
Hele tiden	73	60	58	17	2
Aldrig	4	3	4	37	68

Anm. Mellemkategorierne "ofte", "en gang imellem" og "en sjælden gang" udeladt.

Kilde: Tabel 3.3.

Det er lidt bemærkelsesværdigt, at der ikke er store forskelle mellem modtagere af almindelig kontanthjælp og de laveste ydelser. En tidligere rapport fra forskningsprojektet om økonomi og afsavn viste, at personerne på nedsat kontanthjælp har betydeligt flere afsavn og lavere rådighedsbeløb end modtagere af almindelig kontanthjælp.

En meget anstrengt økonomi fører let til stiftelse af gæld enten i form af gæld til det offentlige (børnebidrag, skattegæld mv.) eller optagelse af forbrugslån. Modtagere af kontanthjælp har mere gæld til det offentlige end beskæftigede. Det er særlig markant for modtagere af nedsat kontanthjælp. Lidt overraskende har næsten halvdelen af kontanthjælpsmodtagerne gæld til banker, dog kun en tredjedel af starthjælpsmodtagerne. Undersøgelsen oplyser ikke, hvor stor en del af gælden, der er gammel og evt. stiftet, da husstanden havde et andet forsørgelsesgrundlag.

Modtagere på de laveste ydelser bruger i meget større omfang familie og venner som långivere end beskæftigede. Det kan være en belastning for relationerne, at der bliver bedt om lån – og i nogle tilfælde givet lån – i andre formentlig afslag på lån. Det sidste siger undersøgelsen ikke noget om.

Tabel 5. Har du og din husstand gæld til følgende?

Pct.	Start/intro	Nedsat kontanthjælp	Alm. kontanthjælp	Dagpenge	Beskæftigede
Offentlig	25	40	28	21	8
Banker	33	48	49	23	14
Kontokort o. l.	8	17	13	3	1
Familie/venner	28	26	18	2	3

Kilde: Tabel 3.1

Det fremgår i øvrigt af svar på spørgsmål vedr. belastningsgrad, at ca. 5 pct. af kontanthjælpsmodtagerne i undersøgelsen har oplevet at blive sat ud af deres bolig inden for de sidste 3 år. Det tilsvarende tal for beskæftigede er 1 pct.

Barrierer for at komme i beskæftigelse

Målet med nedsættelsen af kontanthjælpsydelse og kontanthjælpsloftet er at give folk et økonomisk incitament til at finde beskæftigelse og blive selvforsørgende. Respondenterne er derfor blevet spurgt om barrierer i forhold til selvforsørgelse. Blandt respondenterne er der også en gruppe, som på interviewtidspunktet var kommet i beskæftigelse, men som på udtrækstidspunktet var på kontanthjælp. Denne gruppe indgår i tabel 6.

Tabel 6. Hvad oplever du, er barrierer for, at du og din husstand kan blive selvforsørgende?

Pct.	Start/intro	Nedsat kontanthjælp	Alm. kontanthjælp	Nu i beskæft. - før på ydelse
Helbred	61	77	66	30
Uddannelse	42	46	42	28
Sprog	54	26	27	27

Anm. Kun de 3 hyppigste barrierer medtaget.

Kilde: tabel 4.1.

Personerne opfatter helbredet som den største barriere i forhold til beskæftigelse, men også uddannelse og sprog opleves af mange som barrierer. Med hensyn til sprog er der dog forskelle på modtagere af starthjælp og de øvrige forsørgelseskategorier. Personerne, der er kommet i beskæftigelse, oplever i mindre grad helbred, uddannelse og sprog som barrierer, selvom det stadig anføres af en forholdsvis stor andel.

Mere end halvdelen af respondenterne oplever ikke, at de har modtaget hjælp fra det offentlige system til at få job eller uddannelse, der kan gøre husstanden selvforsørgende. Kun ca. 10 – 15 pct. oplever, at de i høj grad har fået en sådan hjælp. Det er særligt de unge og raske, der oplever at have fået hjælp, mens de ældre og personer med dårligt helbred oplever ikke at have fået hjælp.

Overlevelsesh- og tilpasningsstrategier

Interviewpersonerne er blevet spurgt, om de har oplevet at få nedsat en kontanthjælpsydelse. Overraskende nok er det ikke alle personer, der ifølge registrene er på nedsat kontanthjælp, der svarer ja. Det kan der være flere grunde til, bl.a. at de forstår begreberne på en anden måde, eller at der ikke er konsistens i besvarelsene. Motivationen til at arbejde aktivt for at komme i beskæftigelse, der skulle være i nedsættelsen af ydelserne, forsvinder noget, hvis modtagerne ikke opfatter signalet.

De personer, der har svaret bekræftende på, at de har fået nedsat ydelsen, har svaret på spørgsmål om motivationseffekt og andre virkninger.

Tabel 7. Hvad betød den nedsatte ydelse?

Pct.	Mere tilskyndet til at søge job	Mere modløs og opgivende
I høj + nogen grad	23	58
Nej	73	32

Anm. Svarkategorien "lille grad" udeladt.

Kilde: Tabel 5.4

Cirka en fjerdedel af respondenterne svarer, at de blev mere tilskyndet til at søge job, mens det ikke havde nogen effekt på $\frac{3}{4}$ af personerne. En tredjedel af personerne oplevede, at de blev mere modløse og opgivende. Kombineres de to spørgsmål er det halvdelen af respondenterne, der blev mere modløse, men ikke mere jobsøgende. Kun 5 pct. blev mere jobsøgende og ikke mindre modløse, altså den ønskede reaktion på nedsættelsen af ydelsen.

Forskerne har spurgt til, hvordan personerne har håndteret økonomisk dårlige situationer i de sidste 3 år. Svarene er inddelt i 4 forskellige krisestrategier.

Tabel 8. Krisestrategi

Pct.	Start/intro	Nedsat kontanthjælp	Alm. kontanthjælp	Dagpenge	Beskæftigede
Arbejdsstrategi	14	25	15	28	49
Gældsstrategi	55	73	56	58	55
Genbrugsstrategi	91	78	74	61	48
Sælge ud strategi	15	17	11	16	14

Anm. Der kan benyttes flere strategier.

Kilde: Tabel 5.10.

De beskæftigede bruger arbejdsstrategien, som de også har de bedste muligheder for. Gældsstrategien er stort set benyttet lige meget af alle grupper, men personer på nedsat kontanthjælp bruger den i større omfang end de øvrige grupper. Genbrugsstrategien er mest udbredt blandt kontanthjælpsmodtagerne, især modtagere af starthjælp, men "sælge ud" strategien er benyttet i samme omfang af alle grupper.

Støtten fra private velgørende organisationer er forholdsvis begrænset. 16 pct. af modtagerne på starthjælp, 7 pct. af modtagerne af nedsat kontanthjælp og 12 pct. af modtagerne af almindelig kontanthjælp oplyser, at de har modtaget hjælp fx julepakker, tøj eller ferieophold.

Metode

Der er gennemført personlige interview med et repræsentativt udsnit på 641 kontanthjælpsmodtagere. De 641 kontanthjælpsmodtagere fordeler sig med 209 på start-hjælp/introduktionsydelse, 224 på nedsat hjælp (varighedsbegrænsning, kontanthjælpsloft eller 300-timers reglen) og 208 på almindelig kontanthjælp. SFI har gennemført denne del af dataindsamlingen.

Kontrolgruppen eller sammenligningsgruppen består af 140 modtagere af dagpenge og 454 beskæftigede indgår i undersøgelsen. Denne gruppe er blevet interviewet via telefon. Danmarks Statistik har stået for denne del af dataindsamlingen.

Delrapport 4 "Livet på de laveste sociale ydelser"

Den kvalitative undersøgelse gennemgår mere detaljeret enkelte personers livsforløb og arbejdsmarkeds- og kontanthjælpskarriere. Modtagerne af de laveste sociale ydelser opdeles i:

A. Gruppen med tidligere arbejds erfaring og med arbejdsmarkedspotentiale, der består af:

- "De arbejdsmarkedsparate og arbejdssøgende" – bl.a. ufaglærte arbejdere og højt uddannede indvandrere. Der er også desperat arbejdssøgende, som p.g.a. sygdom eller manglende kvalifikationer ikke lykkes i jagten på job.
- "Marginaliserede mænd med arbejdsmarkedspotentiale", der ofte har fysiske eller psykiske helbredsproblemer og/eller misbrugsproblemer. De venter på behandling, men er i risiko for at glide længere væk fra arbejdsmarkedet.

B. Gruppen uden tidligere arbejdserfaring og begrænset arbejdsmarkedspotentiale, der består af:

- "De fastlåste mødre", hvor nogle har været på kontanthjælp "altid" – 47-årig kvinde hævdede sin første kontanthjælp som 18-årig - og har fundet livsindholdet i moderollen. Ofte vil de også have helbredsproblemer.
- "De syge og uarbejdsdygtige", der ifølge delrapport 3 er den største gruppe.

Undersøgelsen opstiller på baggrund af de gennemførte interview 4 idealtypiske copingstrategier, som modtagerne tager i anvendelse. Strategierne omhandler både, hvordan personerne handler og tænker om arbejdsløshedssituationen, og hvordan de håndterer hverdagslivet med konstant mangel på penge også ofte til helt basale ting som mad, husleje, el mv.

Strategi	Hvad der gøres i praksis
Forandringsrettet og problem-løsende coping	Jobsøgning, aktivering, praktik, uddannelse, kurser, ansøgning om økonomiske støtte (julehjælp, fritidsakt. Mv.)
Desperado-coping	Gældsstiftelse, sort arbejde, tyveri, ændre samlivs- og boform, lotto o.lign, samle flasker.
Reflekteret tilpasning og tilbagetrækning	Ansøge førtidspension, vente på pensionafgørelse eller alderspension, budget- og økonomisk planlægning, genbrug, tilbudsjagt
Resigneret tilpasning og tilbagetrækning	Sygeliggørelse /sygerolle, husmoderrolle, modtage hjælp fra familie og venner, laden-stå-til.

Rapporten beskriver en række negative konsekvenser for personernes psykiske velbefindende og det sociale liv som følge af den meget stramme økonomi, som familierne har. Det medfører tab af selvværd ikke at kunne skaffe helt basale forbrugsgoder herunder også mad, som andre i samfundet og familien har. Personerne trækker sig fra sociale sammenhænge, fordi de synes, det er ydmygende altid at skulle modtage. Børnene marginaliserer sig også i skoler og andre sociale sammenhænge, bl.a. for ikke at blive ydmyget ved ikke at have de mest almindelige forbrugsgoder som nyt tøj eller mobiltelefon, eller fordi de ikke har mulighed for at deltage i de samme fritidsaktiviteter eller holde børnefødselsdag osv.

Den kvalitative undersøgelse bygger på grundige dybdegående interviews med 16 husstande bestående af 27 voksne og 29 børn.

Om forskningsprojektet

Forskningsprojektet "Konsekvenser af at have de laveste sociale ydelser som forsørgelsesgrundlag" gennemføres af en forskergruppe under Sociologisk Institut ved Københavns Universitet. Forskergruppen består af:

Professor Jørgen Elm Larsen, Københavns Universitet,
 professor John Andersen, Roskilde Universitet,
 forskningsadj. M. Azhar Hussain, Københavns Universitet,
 lektor Morten Ejrmæs, Aalborg Universitet,
 konsulent Henning Hansen, CASA,

afdelingsleder Finn Kenneth Hansen, CASA og
forskningsmedarbejder Maja Müller, Københavns Universitet.

Forskningsprojektet forløber i perioden 2008 til 2011. Delrapport 1 udkom i april 2009 og delrapport 2 i august 2009.

Rådet for Socialt Udsatte finansierer forskningsprojektet.

Levekår og coping

- Ressourcer, tilpasning og strategi blandt modtagere af de laveste sociale ydelser

Morten Ejrnæs, Henning Hansen og
Jørgen Elm Larsen

Maj 2010

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

AALBORG UNIVERSITET

Levekår og coping

- ressourcer, tilpasning og strategi blandt modtagere af de laveste sociale ydelser

© CASA, Maj 2010

ISBN 978-87-92384-54-6

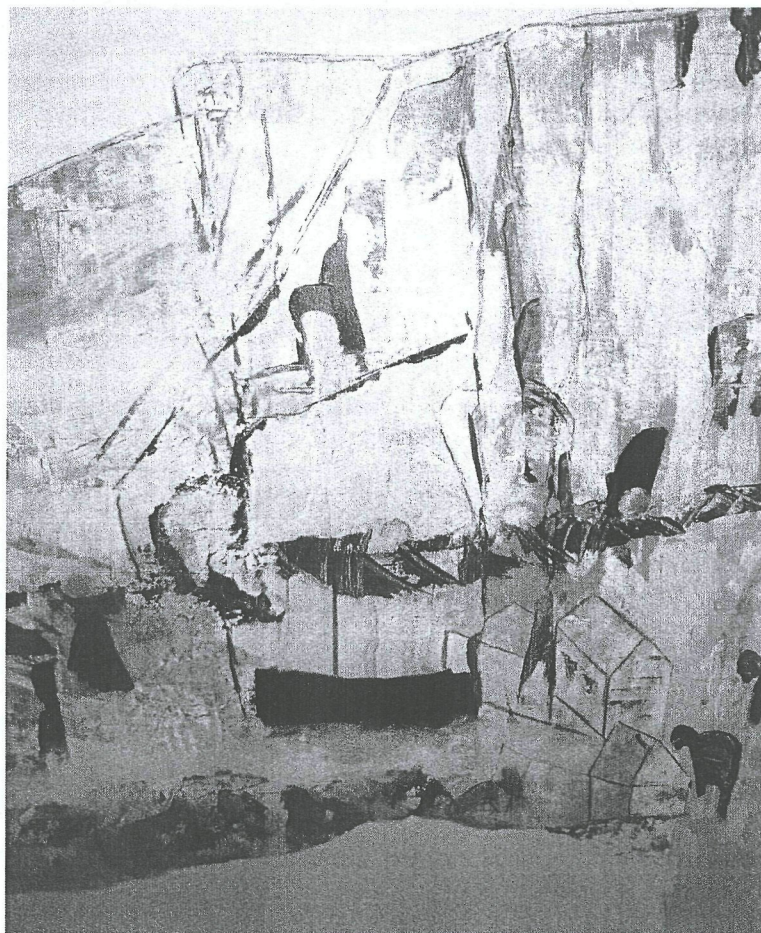
Elektronisk udgave: ISBN 978-87-92384-55-3

Forskningsprojektet:

**"Konsekvenser af at have de laveste sociale ydelser som forsørgelsesgrundlag".
Sociologisk Institut, Roskilde Universitet, CASA og Aalborg Universitet**

Livet på de laveste sociale ydelser

- En kvalitativ undersøgelse om
livsbetingelser og copingstrategier

Maja Müller, John Andersen, Morten Ejrnæs
og Jørgen Elm Larsen

Maj 2010

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

AALBORG UNIVERSITET

Livet på de laveste sociale ydelser
- En kvalitativ undersøgelse om livsbetingelser og copingstrategier

© CASA, Maj 2010

ISBN 978-87-92384-56-0

Elektronisk udgave: ISBN 978-87-92384-57-7

Forskningsprojektet:
"Konsekvenser af at have de laveste sociale ydelser som forsørgelsesgrundlag".
Sociologisk Institut, Roskilde Universitet, CASA og Aalborg Universitet